

B. Szabó György belgrádi bemutatkozása

A vajdasági B. Szabó György belgrádi kiállítása bizonyára azzal keltett méltán érdeklődést, hogy a főváros közönsége nyomát sem találta rajzain a vidéken élő művész nehézkességének, földhözragadtságának s a kifejezésért folytatott küzdelemnek, de ellenkezőleg, azokat a gazdagon megmutatkozó jegeket és ismertetőjeleket láthatta, amelyek Európa modern képzőművészeti eredményeinek tökéletes ismeretéről szólnak. Egy látszólag könnyen dolgozó, fölényes előadású rajzoló mutatkozott be Belgrádban B. Szabó György személmélyében, a grafikának egy egészen széles skáláját sejtetve s a művész fejlődésére utalva a kiállított huszonhárom kartonnal.

B. Szabó György fejlődése megmaradt az expresszionizmus határain belül s ha még emlékszünk arra a hatásra, melyet a fiatalság éveiben Van Gogh tett erre a művészre, akkor csak elismeréssel szólhatunk állhatatosságáról, hogy nem csapongott a különböző megoldási lehetőségek között, de szinte szervesen építette magában tovább az ornamentikus grafika művészi kifejezését. Talán még nem találta meg a saját, mindenki másétól megkülönböztető formanyelvét, talán még nem sikerült kibontania a maga egyéni művészi világképét, ha azonban figyelembe vesszük, hogy mintegy másfél évtizeden át nem élhetett állandóan és zavartalanul a művészi munkának, akkor ezen nem is kell csodálkoznunk. S mivel kultúráltsága, művészi igénye nem lehetett arányban a munka állandó fegyelmével, érthető, hogy egyéni élménye többé-kevésbé kész formanyelvet keresett és vett át Van Gogh-tól, Edvard Munch-ig a dekoratív grafika keretei között.

Ami tehát imponáló: a fölényes és könnyed előadásmód, az egészen korszerű európai attitűd, az eddig B. Szabónál kötöttséget is jelentett. Ahhoz, hogy valaki felfedezze a maga művészi világképét, vállalnia kell a külön utat, amely a legtöbbször rögs és zökkenőkkel van tele. B. Szabó György életútja és a kényszerűségből vagy önként vállalt sokféle szerepe olyan volt, hogy nem engedte meg néki az alkotó munka szenvedélyében való megtisztulást, sokszor a dadogással együttjáró tépelődést, de szinte kényszerítve volt a járt úton haladni, és készen átvett formába kényszeríteni a maga mondanivalóját.

Belgrádi tárlata elsősorban magának B. Szabó Györgynek kell hogy számadást jelentsen az utóbbi két esztendő igen termékeny időszakáról. Affirmálódása most már megengedi néki, hogy kifelé talán kevesebbet mutatva, nem olyan imponáló eleganciával, de inkább az ösztönöknek engedő spontaneitással

vetítse ki magából mondanivalóját. A vékony vonalak szövevényéből álló rajzai arra engednek következtetni, hogy a művész már Munch-tól is távolodik és leegyszerűsített előadásmódja egyre többet hoz fel a vajdasági világ marasztaló szelleméből anélkül, hogy ez a kötöttsége a megoldásban érezhető volna. Az őstehetségnek, aki nem ismeri a veszélyeket, mindenesetre könnyebb a dolga. De a teljes kibontakozás éppúgy nemcsak a kulturáltság kérdése, mintahogy a tehetség önmagában zsákutcába vagy modorosságba visz.

Ismételjük: az a válogatott anyag, amit B. Szabó György Belgrádban bemutatott, a modern grafika európai igényű hangjain szól a szemlélőhöz. Ízlés, mértéktartás, kultúráltság, ezek azok a jelzők, amelyek a huszonhárom karton mindegyikét megilletik. Egy érzékenylelkű, gyakran drámai mondanivalóval teli művész játszik egy igen finom hangszeren. De ahhoz, hogy saját egyénisége erőteljesebben kidomborodjék a rajzokban, vállalnia kell a külön út bizonytalanságát és arra kell törekednie, hogy ne csak finoman játsszék, de az a hangszer is az övé legyen.

KARLE Ádám
